

REDACȚIA
 Dr. Deák Ferencz-u. Nr. 28.
ABONAMENTUL
 pentru Austro-Ungaria:
 1 an 20 cor.
 6 luni 10 cor.
 3 luni 5 cor.
 1 luna 2 cor.
 în România și străinătate pe an
 40 franci.
 Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
 Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.
INSERTIUNILE:
 de un rând garsonat: prima dată 10
 bani; a doua oară 12 bani; a treia
 oară 15 bani de fiecare publicație.
 Adăst abonamentele, cât și încuștile,
 toate sunt a se plăti înainte în Arad.
 Telefon pentru oră și comenzi
 Scrierile adresate nu se primesc

Electorale.

S'a isprăvit și pace!
 Am întregit vorba lui Creangă: »E
 Românu' până începe, că de lăsat
 se lasă...«, dar nu Românu', ci se lasă
 străinul de cercurile românești.
 Câte boli, toate au intrat în oasele iu-
 nor nostri concetățeni maghiari. Și sun-
 încă numai la începutul începuturilor.
 să facă mai târziu, când frumoasa
 dela Pecica va fi urmată în toate
 țările?
 Gazetele ungurești tipă de mânie, că
 românii au îndrăznit să candideze, cu pro-
 gram național, la Pecica, — pe cheltuiala
 a episcopilor români și mai știe— »Füg.
 pe ale cui cheltuieli. Șefredactorul ei
 știe toate le știe... Știe poate și aceea
 la viitoarele alegeri și împotriva lui o să
 Români la Zălau candidat național,
 pe cheltuielile Ligei și ale episcopilor
 români, tot ca la Pecica. Nici că se poate
 ca la ei.
 Mai săptămânile trecut, când în dieta
 să vorbească ex-ministrul Bánffy, se
 scrisese înaintea lui un vorbitor opozițio-
 ales în cerc românesc. Promisese prie-
 tor săi nerăbdători să auză cum — se
 plama fostul satrap, că nu va vorbi de
 un sfert de clas. Numai un sfert! Dar
 două, trei și tot mai vorbește! Trebuie
 fost de cauciu. Și ce sferturi lungi!...
 cele mai lungi din toată țara.

— Dar sfârșește odată! — îl roagă
 prietini împacienți.
 — Ei lăsați-l să spună ce are pe inimă.
 căci și așa nu va mai avea prilej să mai
 vorbească în dietă, — după proximele ale-
 geri! — le strigă acestora deputatul dela
 Făget, Dr. Nemes.
 — Colegul său în ale liberalismului
 Dr. Szombati dela Iosășel se apropie de
 urechia lui și-i șoptește trist:
 — Pare-mi-se, nici noi, frate Zsiga!
 Cam așa! Nici voi și nici mulți alții nu.
 Au trecut vremile bune de de mult!
 Azi nu mai poți câștiga mandate stând
 acasă la vatră... Astăzi trebuie să cutrie-
 rați cercul, să mergeți din comună în co-
 mună, dela alegător la alegător, să le fâgă-
 duți frunză și iarba, să puneți în mișcare
 întreg aparatul oficios, ca să vă convingeți,
 domnilor liberali, că poporul nu vrea să
 mai știe de voi.
 S'a isprăvit. A trecut baba cu colaci...
 Luați-vă și mneaveastră după ea.
 Nici mituirile cu bani grei, nici presio-
 narea autorităților și nici mișelile puse la
 cale nu vor mai duce la țintă. Și mișelii
 s'au întâmplat și se mai întâmplă multe.
 Un caz clasic ne prezintă gazeta
 »Ujság«, *) foata ovreului Gajári, prietini
 intim al prim-ministrului Tisza.
 La 1868 era alegere de deputat în cercul
 Recașului. Candidatul Românilor era Eu-

geniu Mocsonyi, candidatul stăpânirii Ia-
 nicsáry Sándor, din incidentul morții cărui
 se reîmprospetează și campania electorală
 de atunci. Acțiunile candidatului stăpânirii
 n'aveau nici o trecere. Și ce fac oamni
 stăpânirii?
 Dăm cuvântul autorului, domnului Bes-
 senyei:
 »A választáskor sok csalafintaságot kö-
 vettünk el. A Mocsonyi-párti választóknak
 kis zászlócskáik voltak. Nehányat meg-
 vettünk tőlük és reájuk pingaltunk 2 ke-
 resztet és hét pontot, s ráfogtuk hogy
 ezzel a románok a szebeni 7 pontot,
 vagy a halált kívánták megjelölni. Ilyen
 zászlót küldtünk aztán fel a »Pesti-Na-
 pló«-hoz, hogy hirdesse a románok nem-
 zetiségi törekveseinek hazaellenességét. Pe-
 dig azok szegények azt se tudták mi az
 a szebeni 7 pont, az ugynevezett *septe
 punte*...
 »P. Napló« a rămas credincioasă po-
 titivei sale tradiționale. Și cu alegerea dela
 Pecica se ocupă în articol de fond**) supt
 titlul »Aktivitas közporral«. Ci că Românii
 l'ar fi împințat pe candidatul stăpânirii,
 Herczeg cu pietrii, că popii și dascălii agi-
 tează pentru candidatul național »în mod
 ne mai pomenit«.
 Minciună și adevăr! Minciună știrea cu
 pietrele, adevăr — »modul ne mai pomenit«.
 Lucru firesc că »ne mai pomenit«. Iu-
 biții nostrii concetățeni erau doară obișnuți
 ca alegătorii români să voteze cu candidații

SPRE VECHEA LITERATURĂ ROMÂNEASCĂ 1)

Acum patru ani tipăream, cu cheltuiala
 Al. Callimachi, o Istorie a literaturii ro-
 în secolul XVIII-lea, sau mai bine dela
 până la 1821 *).
 Ea cerceta produse literare alcătuite într-o
 despre a cărei formație și dezvoltare
 am să mă ocup și se opria în momentul
 se ivește literatura de imaginație și poezia.
 M'am crezut dator să urmez cercetările
 și înainte de 1688 și după 1821, pentru
 întregă noastră literatură să se înfă-
 în lucrări întipărite de aceleași idei stă-
 țate și țesute după același sistem. Mi-am
 astfel să dau mai întâi istoria literară
 a secolului dela început, în care s'a înighebat,
 muncitorii din toate ținuturile României,
 înțelesă în toate și de care, aproape
 veacuri, până la rătăcirile de acum cinci-
 de ani, nimeni n'a cutezat să se depărteze;
 formele, tot mai deservite, în care s'a
 pentru toată lumea aceea literatură

religioasă, cu care încep toate popoarele creștine.
 Apoi era să duc înainte firul, înodat, dar nu
 rupt, de mine la data de oprire 1821, pentru
 ca să însemn cu toată nepărtinirea și în de-
 plina cunoștință a motivelor, împrejurărilor
 contemporane și urmărilor, mersul, lupta între
 sine, biruința viitoare și încetarea curentelor
 în veacul al XIX-lea întreg.
 Astăzi pot da cetitorilor, acelor cetitori
 cari au primit cu bucurie, ca un lucru folositor,
 sau une-orii și cu iubire, ca un lucru frum-
 os, Istoria literaturii în veacul al XVIII-lea,
 un volum de proporții mult mai restrânse —
 după cum e, de altminteri, și subiectul, — în
 care se înfățișează începuturile literaturii ro-
 mânești și cărțile bisericesti contemporane cu
 cronicile cele dintâi, de care cronici am vorbit
 în Excursurile la publicația mea menționată.
 S'ar părea că aceste scrieri, păstrate astăzi
 în manuscrise de multe-orii neîntregi și stric-
 cate, în tipărituri slăbiate de vremi grele și de
 vremi nepioase, n'ar avea interes de cât pentru
 teologul care ar voi să-și dea seamă de cali-
 tatea cărților sfinte ce se întrebuintau la noi în
 deosebitele timpuri, pentru filolog, care urmă-
 rește în ele forme de limbă dispărute, pe care
 le descoperă cu plăcere și le adună cu îngrijire,
 sau, în sfârșit, pentru bibliograf, care vrea să
 știe ce tipărituri anume au ieșit din teasurile
 muntene, destul de vechi — când privește
 cineva întinderea tiparului în Răsărit —, din
 cele ardelene, ceva mai nouă, sau din cele ce
 s'au așezat, mai târziu, în Moldova. Ele ar pu-
 tea sluji deci numai de studii de exegesă, la

cercetării lexicografice și la investigații biblio-
 grafice.
 Căci în ele nu e nimic original. Sunt nu-
 mai traduceri: din slavonește întâiu, din un-
 gurește, din nemțește chiar, apoi și din gre-
 cește. Partea de prelucrare, adausă pe lângă
 traducere, e de tot mică. Intâia operă întru
 cât-va originală e Psaltirea în versuri a lui
 Dosoftei Mitropolitul Moldovei, din al treilea
 sfert al veacului al XVIII-lea.
 Poate exista un interes literar, un inter-
 res suferesc, un interes național în asemenea
 împrejurări?
 După-ce am străbătut materialul și am
 câștigat concluziile, putem spune hotărît că
 acest interes există.
 A urmări, în adevăr, aceste traduceri e a
 merge pe urma celor dintâii pași pe cari po-
 porul român îi face pe drumul greu al culturii,
 în care individualitatea, originalitatea, libertatea
 apar numai foarte târziu la toate neamurile, și
 mai ales la unul care a trăit în împrejurări așa
 de puțin priincioase ca al nostru. Vedem în-
 tâiu pe sătenii și popii Maramureșului cari au-
 zise până atunci numai mormăitul neînțeleas al
 cărților slavone, încălzindu-se pentru
 legea creștină curată pe care o răspânda în
 pragul veacului al XV-lea Ioan Hus Cehul și
 care lumina ca un vesel răsărit de soare de pe
 rugul lui de suferințe și de moarte. Unul dintre
 acești popi cutează, în mănăstirea maramure-
 șeană din Perii sau aiurea, prin acele părți, să
 dea pentru întâia oară o parte din scriptură în
 românește; acum întâiu slovele străine, chirilice,
 servesc pentru a însemna pagini întregi

*) Prefață la „Istoria literaturii religioase a Ro-
 mânia până la 1688 de N. Iorga“. București, 1904; pp.
 84-85 mare; apărută acum.
 **) București, Minerva, 1901, 2 vol. și o broșură de

străini de limba și legea lor... Insufletirea alegătorilor, astăzi, pentru ei e ceva „ne mai pomenit“, în curând însă vor avea prilej să se obișnuiască cu ea...

Și vina că Românii au intrat în activitate și luptă cu atâta înviersunare împotriva „ideilor liberale“? De vină e guvernul. Orecunosc toate foile unguerești, fără considerare la colorit politic.

O recunoaștem și noi. Firește guvernul actual și guvernele de mai nainte sunt de vină... Căci dacă ar fi respectat legile sfințite de M. Sa, și ar fi luat măsuri care să poată garanta executarea lor, — noi Românii am fi fost cei dintâi care sincer am fi spriginit guvernele „liberale“, din țară....

Guvernele au fost de vină, și ele vor fi de vină dacă la viitoarele alegeri candidații lor pretutindeni unde sunt Români, vor cădea cum cad frunzele toamna...

Dela cap se 'mpute peștele.

Fantașio.

DIN ROMÂNIA.

Familia Regală română la Iași. MM. LL. Regele și Regina, AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria, împreună cu Principele Carol, se vor duce la Iași în luna Octombrie viitor, după terminarea marilor manevre regale.

Programul șederii Majestaților Lor la Iași este de pe acuma hotărât.

Suveranii vor sosi la Iași Vineri 1 Oct. după amiază, și vor fi găzduiți în palatul comandamentului corpului IV de armată. Fusesse vorba de noul palat mitropolitan, dar lucrările de restaurare vor fi abia terminate și nu va putea fi locuit în aceste condițiuni.

Principii Moștenitori vor locui la cercul militar.

În dimineața zilei de 2 Octombrie va avea loc ceremonia consacării bisericilor „Trei-Ierarchi“ și „Sf. Nicolae“.

Seara va avea loc o reprezentație de gală la Teatrul Național, cu piesa „Uhlanda“ de Carmen-Sylva.

La 3 Octombrie, în timpul zilei, Familia Regală va vizita orașul. Seara va avea loc o mare recepțiune.

La 4 Octombrie seara, va avea loc la teatru a doua reprezentație a „Uhlandei“. Rolul principal va fi jucat de d-șoara Agata Bârsescu. Familia Regală va părăsi Iașul la 5 Octombrie, la orele 10 dimineața.

Din străinătate.

Anglia, Franța și Marocul. Ziarele franceze afirmă că înțelegerea franco-engleză cu privire la Maroc, a stabilit raporturi amicale între aceste două țări. Anglia nu caută nici de cum să lucreze contra Franței, care are mâna liberă pentru misiunea sa pacifică.

De altă parte ziarurile engleze publică o scrisoare a lui Earl of Roseberry, în care acesta califică înțelegerea dintre Franța și Anglia ca o nenorocire.

Tratatul comercial germ.-austro-ungar. „Kreuzzeitung“ scrie despre tratatele nouă de comerț și combate pe Dr. Barth, care e contra lor. Dr. Barth ar fi zis că Austro-Ungaria nu va încheia tratat, dacă nu se va încheia și o convenție nouă veterinară. E însă sigur că guvernul german nu are acest curaj. Atunci agrarii ar vota contra tratatelor. „Kreuzzeitung“ zice că tot de aceeași părere e și ea, dar că Austro-Ungaria va ține seama să nu ceară ceva cu neputință. În asemenea caz, cancelarul a spus-o, Germania ar denunța tratatul actual. Suntem însă încredințați că lucrul nu se va întâmpla și că ne vom înțelege cu Austro-Ungaria, la vreme, și cum trebuie. Nu vedem deci vre-o greutate în regularea chestiei cu Austro-Ungaria; greutatea e însă față de America și Anglia.

Spania și Vaticanul. Ziarul spaniol Liberal educe importante date istorice cu privire la atitudinea Franței față de curia papală. Reese din aceste date că în fond, actualul guvern francez nu face alt-ceva față de congregații decât au făcut regii catolici ai Spaniei.

Așa „regii catolici“ Ferdinand și Isabela au ocupat orașele episcopatului Cuenca pentru a împiedica pe cardinalul Galeoto Rierio de a lua în posesiune această diecesă, la care a fost numit episcop de către Papa. La divergența de păreri asupra episcopatului Liguenza, ei sprijiniră pe candidatul lor cu energie și respinseră pur și simplu pe cel numit de Papa. Ba, regele Ferdinand amenință chiar de a părăsi pe Papa din pricina unor scrisori ale curiei.

În secolul următor apar proteste ale Cortezilor contra exceselor papale. Chiar Filip II face a se întrevedea în mod destul de lămurit

convocare unui concil, în caz când Biserica amesteca în privilegiile sale regale. În părăsiul Melcher Cano, scrisă din ordinul lui spune:

„Episcopii pot, în împrejurări extraordinare, face tot ce trebuie pentru administrarea diecei chiar ceea-ce este rezervat pontificelui suprem. Publicarea bulei papale în coena Domini fu ordonată de el și expulză pe nuntial papal care a refuzat să o publice.

Sub Filip IV consiliul suprem decretă stabilirea tuturor drepturilor coroanei, față de cesele organelor bisericesti și Filip V a ordonat pentru motive analoge expulzarea internunțial papal, oprind intrarea în țară a noului nuntial papal.

Carol III, sub care jezuiții au fost alinați din Spania, a ordonat ca toate bulele, breviar și comunicările curiei să fie supuse consiliului suprem, înainte de publicarea lor și aprobate de atuncî când nu vor primi nici o observație vitoare la privilegiile regale.

Răsboiul ruso-japonez.

Preludiul luptei decisive.

Telegramele sosite ieri și alaltăieri tesc toate despre înaintarea concentrării armatelor japoneze contra pozițiilor ruse dela Liaoyang, pentru a se măsura odată puterile lui Kuropatkin, care însuși scrie într'un raport, că Japonezii au început atacul pe întreaga linie. Kuroki înainta cu armata sa dinspre vest, Oku dinspre sud dealungul căi ferate, iar la mijlocul acestor două armate se află oastea lui Noyama care a început lupta la 25 August, rezolvând pe Ruși din Liandiansan spre Liaoyang. Tot așa au fost respinși Rușii de vest de către Kuroki, care se pregătea să atace Ampingul. Cu această ocaziune a murit Saharov (urmașul lui Keller) a avut luptă teribilă cu Kuroki; peșând Rușii mult ca 1000 soldați.

Înaintarea deodată a celor 3 armate japoneze face să se îndrepteze privirea atenției lumii asupra acestui punct al pământului, căci încontestabil acțiunea neașteptată a japonezilor are să fie preludiul luptei finale decisive, ce se așteaptă cu atâta

pe limba noastră. E acela numai un fenomen filologic sau literar-bisericesc și nu vorbește el oare și — să zicem — inimii noastre?

Trece un veac și jumătate. Ardealul e curcit de Reforma calvinilor și a luteranilor. Patronii literari de altă nație îndeamnă pe un cleric muntean fugar, Coresi, să tipărească vechile tălmăcirii hușite. El face aceasta, și, în curând sau tot-odată, se adaugă traduceri nouă. Publicațiunile ardelene se răspândesc mai mult sau mai puțin în toate părțile. Românul de pretutindeni se deprinde a înțelege cartea românească în forma traducerilor maramureșene și ardelene.

În același timp, înrîuriri polone mai ales aduc întrebuințarea acestei limbi a poporului în hârțile Domnilor și boierilor în zapisele țărgurilor și satelor. Cine cetește aceste răvașe și învoeli și urice, simțește numai o plăcere științifică străbătând rîndurile duioselor acte de demult, care înseamnă o revoluție în folosul nostru?

Și iată că în Moldova și în Țeara-Românească, Mihail Moxaliev călugărul și călugărul Varlaam, care ajunse Mitropolit al Moldovei, tălmăcesc mai departe și mai bine decât înaintașii; mireni li ajută întru aceasta, un lofător Eustratie, un Udriște Năsturel. Iarăși se întemeiază tipografia: în Iași, în Govora, în Deal, în Câmpulung, mănăstirile muntene, în Țirgoviște chiar. Tălmăcirile vechi, ce se îngrămădesc, trec iarăși prin teascuși și se răspândesc ducând cu ele limba literară. Ardealul dă și el cele dintâi traduceri învătate.

O nouă oprire: răscoală, răsboaie și multă nenorocire. Dar acel care va fi Mitropolitul cel nou al Moldovei, Dosoftei, lucrează în chilia sa, tălmăcind din nou, și bine unele ori, lucruri noue. Când se îngrămădesc cărțile gata, se face tipografia din mănăstirea Cetății de lângă Iași, și iarăși circulă cărți noue.

Și acum li-se răspunde din Țeara Românească. Șerban Cantacuzino e domn dela 1678. Fratele său Constantin Stolnicul e cel mai învătăț boier al timpului său. Domnul are un plan mare: el va da toată Biblia, nu Muntenilor, ci neamului românesc. Și el dă acestuia „ale lui dintru ale lui“, căci Biblia dela 1688 cuprinde, unificând, limpezind, curățind, tot ceea-ce se lucrează mai frumos până atunci.

Apoi trei tipografii muntene lucrează la cărți de învățătură, la cărți de petrecere chiar. Ele încep a da rugăciunile de care au nevoie preoții. Exemplul lui Dosoftei e urmat cu izbândă. Când Brâncoveanu, urmașul lui Șerban, se duce la moarte, în Constantinopol, preoții aveau de pe ce face toată slujba și toate ceterile în românește.

E puțin și e indiferent aceasta?

Eu am crezut că nu, și am scris această carte cu iubire pentru oamenii de a căror muncă și de ale căror însușiri e vorba aici. Înțelegând-o și scriind-o ast-fel, nu o îndrept numai către specialiști, către profesori și către clericii luminați, ci o dau întregului public cult al Românilor, care, între atâtea altele, folositoare și nefolositoare, trebuie să știe de unde și mulțumită cui scrie limba pe care astăzi o înțelege

tot neamul și în care mai mult decât în altă parte el se simte unul singur.

(„Sămănătorul“).

N. 107

DIN POEZII JAPONEE

IUBIREA MEA.

MANIOSTRU.

Unde vârful lui Micane
Poala cerului atinge,
Dintru începutul vremii,
Dragă, totdeauna ninge.

Cum omătul de zăpadă
Sus acolo 'n veci nu moare,
Și iubirea mea, copilă,
E în veci dănuitoare.

NESTATORNICIE.

Și vântul ce trece coline
La Ina în zbor spre Azima
Il cred mai statornic ca tine
Frumoaso, în dragostea ta.
Și totuși uită totdeauna
Să-ți uit, șireato, minciuna!

și curiozitate pretutindeni. Faptul generalisimul rus rămâne la Liaoyang, ce înseamnă, că n'are de gând să se retragă la Mukden, dovedește, că este firm să primească lupta.

Nu se știe ce să fi îndemnat pe Kulkin la această hotărâre când săptămâna se vestește sgomotos, că întreaga armată rusească se retrage mereu la Mukden, situația nu s'a ameliorat de fel. Ploile continue au stricăt rău calea ferată transmaniană, așa că ajutorul mult sperat nici astădată nu l'a putut primi generalisimul Japoniezii însă au transportat trupe de război prin Inkau ducând pe câmpul de război 26 tunuri mari de asediu. În chipul acesta la Liaoyang se va da în scurt timp o luptă mare, desperată, care va fi decisivă.

De mai mare importanță este vestea, că *Koreea a renunțat la independența ei și s'ar face de bună voie vasală Japoniei.* Sensul acesta s'a încheiat între ea și Japonia un tratat, în care se obligă a revoca toți reprezentanții ei în străinătate, lăsând îndeplinirea acestor funcții Japoniei, adoptă legea japoneză, disolvă armata ear pe care ministrul său de externe aplică un conșiliu japonez.

Londra, 27 August. Legațiunea de aici japoneză n'a primit nici o confirmare a faptelor publicate de „Evening Standard“ despre căderea Port-Arturului.

Tokio, 27 Aug. Cum se vestește, generalul rus a început erii atacul împotriva Ansantșanului Kuroki contra Anpingului.

Petersburg, 27 Aug. Monitoriul oficial rus din Liaoyang cu datul dela 26 c.: Noaptea din 26 August Rușii și Japoniezii au peșterit la distanță de 5 veste. În zori Japoniezii au început atacul pe întreaga linie.

Berlin, 27 August. Luț „Tageblatt“ i-se teșteriază din Tokio: Mareșalul Oyama din nou a început ofensiva la 24 August înaintând înainte toate pozițiile extraordinar de tari. Rușilor aflătoare la sud și sud-vest de Liaoyang. Aceste poziții Rușii le-au întărit de luni zile în tot chipul.

Londra, 27 August. Luț „Evening Standard“ raportează din Tienșin cu datul de erii, că o știre din izvor demn de credință Japoniezii au pătruns deja în Fort-Arthur. Căderea acestui în chipul acesta este sigură.

Știri mărunte la ultimele întâmplări de pe câmpul de război.

— Japoniezii par a întrebuinta bombe explozive încărcate cu lădită și a crede că prin concentrarea bombardării asupra orașului și a portului vor sili pe Ruși să capituleze. Atașatul la marina rusească s'au adăpostit în cazematele de pe peninsula Tigrului. Vasele din port par a fi toate grav atinse. Japoniezii se poartă cu militarii trimiși de puterile străine pentru a urmări operațiunile întocmai cum s'au purtat Englezii în războiul anglo-bur: le dau toate îngrijirile, dar îi țin departe de locul unde se petrec lucruri însemnate. Astfel nici un trimis străin n'a putut fi față la operațiile de pe uscat în potriua Port-Arthurului. Înțelege atunci ori cine ce pot afla corespondenții ziarelor!

— „Novoie Vremia“ caută să pregătească publicul pentru ideea că Port-Arthurul trebuie să cadă. Pe de-o parte numește somație de-a se preda trimisă lui Stoessel, semn de nerăbdare și convingere că nu au a se aștepta pe curând la căderea cetății; dar pe de altă parte Suvorin scrisese: „Nu ne așteptăm la minuni, afară de minuni de vitejie. Nu credem că Port-Arthur e cea din urmă nădejde a noastră și că s'ar face întunec odată cu căderea lui“.

— Consiliul general al Statelor-Unite din Șanghai ar fi telegrafiat la New-York că Tao-taiul chinez a declarat că nu e în stare a face pe Ruși să-i urmeze poruncile. Consulul japonez, deși bolnav, s'a sculat din pat și a venit de a declarat că protestează contra Chinei, care îngăduie să i-se calce neutralitatea și că Japonia are drept să lucreze cum va crede și să ia vasele rusești cu sila. Se crede că Rușii vor ceda mulțumiți c'au purtat păuă acum cu amănări pe Japoniezii. (O depeșă de azi (Agenția Română) vestește că țarul a poruncit desarmarea vaselor dela Șanghai).

— De când e sigur că Japoniezii au cucerit poziții tari și față cu frontul apusean al cetății, credința în puterea de împotrivire a acestuia scade. Bombardarea orașului are efect moral nu și efect material asupra apărătorilor cetății. La Port-Arthur nu se putea ști ce efect va avea bombardarea, deși în portul interior se află flota, lucru așa de scump și prețios pentru Ruși. Bogății de bună seamă au părăsit orașul, luând cu ei averea mișcătoare, clădirii istorice sau de mare valoare nu se află, ceialaltii locuitorii se pot adăposti în cazemate ori se lasă în voea soartei. Vasele erau pierdute în ori-ce caz; deci efectul moral al bombardării a lipsit și Stoessel nu s'a crezut dator a capitula.

— Japoniezii în urma refuzului lui Stoessel de a capitula, s'au hotărât a ataca partea apuseană și mai slabă a întăriturilor și a pune mâna pe linia Sunșanului. De pe aceste înălțimi ar putea bombardarea de-a dreptul orașul și portul, ear o parte din celelalte forturi ar putea fi bombardată pela spate. Se pare că Japoniezii, după lupte grele, au reușit a trece între fortificații și băile Luisa și opt corăbii și a pătrunde până la Liaotieșan, cucerind și fortul cu acest nume de pe o înălțime de 600 de metri. Cu toate acestea, poziția dela Liaotieșan, dacă în adevăr au cucerit-o, ar fi expusă la atacurile lui Stoessel și în primejdie de a fi luată îndărăt, dacă nu va fi susținută cu puteri îndestulătoare.

— Situația în Caucazia e din ce în ce mai rea. Armenii și Gruzii, până acuma dușmani, s'au unit împotriva Rușilor. Un șir de slujbași ruși au căzut jertfă revoluționarilor. Într'un sat lângă Kutais pe un fost comisar de poliție l'au tras în țapă. Gruzii și Grurii, munteni selbatici, măcelăresc ori-ce Rus le cade în mână. În deosebi caută să omoare pe boerii gruzi, cari s'au dat pe partea Rușilor și stau în slujba acestora. „Revoluționaia Rusie“ publică documente serrete ale guvernatorului dela Kars și dela erivan, cari trag luarea aminte asupra primejdiei.

Luptele dela baia Eliza au avut loc puțin înainte de îndemnul de a capitula ce Japoniezii au trimis lui Stoessel. Japoniezii încercaseră să apuce niște înălțimi de unde ar fi putut bombardarea forturile dela Nord de orașul nou cât și pe cele dela Etsesșan și Antsesșan. Dar, atacați cu puteri superioare de Stoessel, sprijinit de forturi, n'au putut să le păstreze. Prin lupta aceasta, petrecută la 5—6 km. de oraș, se desmint știrile că Japoniezii ar fi avut în mâni regiunea Șușing-Palicivang chiar lângă forturile nordice. Aripa dreaptă a Japoniezilor nu e la baia Porumbeilor, ci la a celor opt corăbii. Tot așa de mincinoasă e știrea că ar fi luat fortul Nr. 25 la Nord de dealul de aur; căci ea să ia acest fort ar fi trebuit să fie stăpâni pe înălțimele Dragonul. Nici atacurile pe uscat contra Liaotieșan nu sunt de luat în serios.

Dela 16 August, luptele la frontul resăritean al întăriturilor Port-Arthurului au de scop ocuparea de poziții pentru așezat tunuri, cu cari să dărâme forturile și să distrugă bateriile din forturi și dintre forturi. Dacă bombardarea portului și a orașului prin tragere indirectă, pe deasupra forturilor, nu va aduce capitularea Japoniezii vor așeza bateriile pentru dărâmarea forturilor.

LA GROAPA IUBITEI

M. UGEDA.

Ah! mi-a fost nebun cuvântul
Și mi-a fost nebun amorul:
Vis la groapa cărui astăzi
Se oprește călătorul.

Ți-ai ținut făgăduința
În obezile credinții,
De și altu socotiră
Să te-orîndue parinșit.

Tu te-ai vesteșit ca floarea
Într'o lungă zi de vară,
Vesela ca-n altă lume
Altă viață-o să răsară.

Eu prinșind atunci de veste
Am grăbit să-ți cat mormintul,
Câte doruri ne-implinește,
Mi-a furat atunci pământul!

Pentru tine-am trecut marea
Și împărășit străine
De învățatură dorinc.
De mărire pentru tine.

Uite, m'am întors acuma
Mi-e mplinit în toate gîndul,
Dar zădarnică mi-e calea,
Unde-ți sînul tau, plîpîndul?

Buruteni și polomida
Ți-a crescut de mult movila,

Chiar n'iet popa nu mai știe
Unde doar me așt copila.

Vent de toamnă trece'n zboru-ți
Peste întinderea pustie...
Tu-și aștepști de mult iubitul:
În curînd el o să vie!

(„Luceafărul“). Othamar.

CURIERUL TEATRELOR.

LOPE DE VEGA.

Dacă s'ar examina teatrul vechiu spaniol și viața marilor poeți cari l'au creat am vedea că existențele acestora întrec în intensitate dramatică pe cele mai frumoase opere și că arta e numai un copil resfățat al firei. Pilda cea mai de-sevărsită, e Lope de Vega, acest extra-ordinar făuritor de comedii, calificat de monstru din cauza productivității lui ne mai pomenite. Într'adevăr, un monstru a fost acest om care ne-a lăsat, pe lângă artifiul teatrului său, drama imensă a existenței sale.

Dacă ați ceti istoria acestei vieți după-ce ați vedea cele mai vestite comedii ale Fenixului spiritelor, ați vedea cât de mult întrec dramele lui Dumnezeu imitațiile palide date de om după regulile compuse ad-hoc.

Și arta dumnezeiască care conduce faptele trăite are regulile și câte odată logica confundată cu absurdul product al frumseții extraordinare.

Lope a fost protagonistul prin excelență al dramelor vieții jucate chiar de omenire pe scena lumii, cu alternative de bucurie și durere, de risete și lacrimi, și o înlanțuire de conflicte cari

se rezolvă rînd pe rînd, fie-care din ele, omorînd pe cel ce-l precede și dînd naștere celui ce-l va urma. Conflictele vieții lui Lope au fost capitale; ele au pus față 'n față ceea-ce e omenesc cu ceea-ce e dumnezeesc; aruncându-le într'o luptă furioasă. Lope nu reprezintă numai un nume: o civilizație întreagă, un secol de istorie s'au condesat într'o singură ființă. Personalitatea poetului, cu puterea și slăbiciunea ei, ar fi de ajuns ca să se determine psihologia epocii sale, cuprinzînd, bine înțeles și domnia, celor trei Filipi de Austria. Suflet și înfățișare, idei și pasiuni fapte și vorbe sunt mai extra-ordinare în omul-Lope, de cât în poetul Lope, și întunecă toate dramele și comidiile ce-a compus, răspîndind în lume sfărîmăturile iubirei nefrînte și ale geniului său extra-ordinar. Iubire și Geniu au atins cea mai înaltă expresie în această dramă intimă de șese-zeci de ani, nici odată reprezentată, țesătură trudită din virtuți și slăbiciuni omenești.

Cel dintăiu lucru nedumerit e cum de s'a putut împăca caracterul său sacerdotal cu nenumeratele-i intrigă amoroase? Cum de a putut acest om fără pereche să-și potrivească poemele intime cu morala publică și să-și obție nu numai indulgența, dar chiar stima cea mai mare ce și-a atras vre-un om când-va din partea contemporanilor? Și-a cucerit popularitatea prin spiritul său minunat, avea darul de a succede în gradul cel mai înalt; natura îi hărăzise cele mai deosebite farmece persoanei, înfățișării, vorbeii și felului său de a conversa cari unite cu puterea lui literară subjugau mulțimele făcîndu-se idolul timpului său. Dorința îi atinse nu în slăbiciunile de om, ci în superioritatea de artist.

Românii din Transilvania.

Sub acest titlu interesanta revistă a lumii latine „La Renaissance Latine“, în numărul său din August, publică un interesant articol privitor la Românii din țările coroanei sf. Ștefan.

Data fiind importanța lui, credem că merită să-l reproducem, după ziarul „Cronica“, în întregime, în traducere românească:

„Proiectul de lege asupra învățământului primar, care a fost lucrat de către ministrul ungar, atrage atenția asupra soartei create de către regatul lui Ștefan Românilor, cari trăiesc în Transilvania și Ungaria. Se știe că regatul Ungariei este constituit în mare parte din populații nemaghiare. Un grup compact de 8 milioane Unguri, presărat de coloniile germane și mărginit la nord-vest, la vest, la sud de 11 milioane de oameni din popoare felurite, toate în cea mai deplină neînțelegere, și pe care cel mult poate să le strângă aceeași ură împotriva poporului maghiar, căruia sunt supuși. Printre aceste 11 milioane se socotesc și 3 milioane și jumătate Români, grupați în Transilvania (și în Ungaria).

De când ei înșiși, Maghiarii, au scăpat de stăpânirea străină, n'au avut altă grijă decât să asimileze și să absoarbă populațiile felurite. Au urmărit prin diferite mijloace maghiarizarea Germanilor, Slovacilor și Românilor. Să vedem cum au procedat cu aceștia din urmă și ce situație le-au făcut. Asemenea chestia transilvăneană e una din problemele principale ale politicii străine a tinărului regat danubian. Tratatul din Paris, împărțind în 3 grupe blocul românesc de 11 milioane de oameni, a condiționat politica externă a României: Ea se găsește legată politicește de destinele monarhiei austro-ungare și de acelea ale imperiului moscovit, în timp ce antegardele naționale așezate în văile Vardarului și Strumei o privește în chestia macedoneană.

Dela sfârșitul secolului a XV și epoca când, sleiți de lupta lor împotriva Turcilor, Români din Transilvania deveniră pentru Unguri o pradă cu ușurință de luat, ei n'au încetat să protesteze cu armele sau cuvântul împotriva unui jug, pe care îl desprețuiau. Puțin împotă deci, din punct de vedere politic, de a ști, după-cum s'a discutat câte odată, dacă Români sunt sau nu curați latini. Ei voesc să fie un popor liber și voința lor unanimă ajunge să le dea dreptul la o viață neatârnată, barem ca un grup social. După ce fuseseră socotiți ca o națiune prin tratatul din Westfalia, tradați în încrederea lor de Iosif II în 1790, restabiliți în neatârnea lor de către Ferdinand IV., speranțele lor renasc; după primirea constituțiunii dualiste fură reduși la neant de către dieta din Pesta, care-i majoră pur și simplu.

Poet foarte productiv, de o imaginație vie, spontană, nescată, atât în genul mistic cât și în cel eroic, cânta dimineața misterul dumnezeesc al prea sfintei Trinități, ear seara farmecile femeii ce-i acorda favorurile sale.

Tot atât de interesante îi erau și aventurile de nainte și după celebrarea liturghiei.

De abea isprăvea o comedie și numai de cât îl vedeai în mijlocul unei adunări, de teolog, uimindu-și ascultătorii prin elocința și felul fin al argumentării sale scolastice. Acest mare poet care a purtat pe umeri toată sarcina teatrului din timpul său, acest iubitor pasionat al femeilor, a fost și un dialectician fără păreche și un teozof eminent. Iubire, teologie, teatru! Trinitate nouă cu misterul ei de nespuse care ne zăpăcește și în care trebuie să credem orbește fără s'o discutăm.

Lope a călcat decalogul numai într'un singur punct, dar această slăbiciune era de neîndreptat și aceste rătăcirii au ținut până și în cel din urmă an al vieții. Unul din biografi săi, doctorul Perez de Montalban, povestește că fiind bătrân și bolnav consacra zilnic câte-va clipe penitenței. A murit ca un sfânt considerat creștin desevărsit, de oare-ce a profesat toată viața ortodoxia cea mai curată.

La îngroparea sa Curtea și Madridul luară doliul. Aristocrația și poporul îl plânseră. Biserica și teatrul își răspândiră bocetele prin declamațiuni apologetice. Artiștii nu mai încetau cu laudele, ear în timp de trei zile cât au ținut funeraliile solemne celebrate de cler, arhieriei oficiale în mare pontificat și predicatorii cei mai vestiți ținură discursuri funebre.

Pentru a-i mângâia de pierderea neatârnei lor, li-se dăde oare-cari libertăți. Se decretă neatârnea bisericilor românești; li-se recunoaște dreptul de a întemeia școli sub supravegherea statului. Limba română devine, împreună cu cea maghiară, limba oficială a tribunalelor. Dar aceste drepturi fură călcate numai decât după-ce fuseseră date. Și de atunci, lupta se urma cu atât mai multă înverșunare, cu cât Români câștigau în fie-care zi o noțiune mai lămurită a individualității lor populare, în timp ce Maghiarii având puterea, o întrebunțau nedrept.

O protestare vestită, scrisă în 1892 de către studenții români, expuse pretensiunile concetățenilor lor. Viața politică a Românilor din Transilvania și Ungaria era înlăturată prin îndepărtarea Românilor dela toate slujbele publice, prin ridicarea anormală a censului electoral și printr'o împărțire după plac a secțiilor de vot. Viața intelectuală era zdrobită prin maghiarizarea școlilor românești, prin legislația draconică a presei.

Maghiarii răspunseră la această protestare printr'o expunere de principii generoase și liberale, dar nu-și schimbă întru nimic metodele, și mișcarea antimaghiară, însemnată prin revolte și procese scandaloase (Cluj 1894), s'a desfășurat dela această dată.

Românii din Transilvania constituiesc astăzi un grup etnic particular de trei milioane și jumătate oameni, cari sunt în cea mai mare parte agricultori. Până la 1848, acești Români erau iobagi, și revoluțiunea, care i-a deslănțuit, a făcut să easă din mijlocul lor o burghezime, care nu s'a desinteresat de poporul din care a luat naștere și în care ea infiltra un sânge nou. E o populație căreia nu-i lipsește spiritul practic, dar e esențialmente conservatoare. Ea nu părăsește lucrările agricole pentru comerț și industrie. Românul transilvănean și ungurean, care are, de altmintearea, toate aceste caractere asemenea cu Românul din regat, cheltuiește rind pe rind banii ce-i câștigă; nu-i cruță și puțin se îmbogățește.

Dacă și-i cruță, banii săi sunt destinați bisericii și preotului. Acest popor subjugat rămâne credincios cu înverșunare, în credința și patriotismul său.

De altfel embele aceste lucruri se confundă între ele. Preotul român mărit de concetățenii săi prin voturile universale și trăind în mijlocul lor, este nu numai păstorul sufletelor, dar chiar reprezentantul ales al cetățenilor. În jurul său se grupează toate împotrivirile contra stăpânitorului. De altfel aceasta a apucat-o de mult timp. El a încercat să câștige pe preoții români, a reușit în parte, și desbinarea, care s'a produs atunci între ambele cleruri, unul ortodox, celalalt unit, a cauzat cel mai mare neajuns cauzei române.

Sufletul Spaniei se simțea ciopârțit ca și cum moartea i-ar fi smuls tot ceea-ce avea ea mai frumos și mai tare.

Ce dramă imensă și ce protagonist! Preot și păcătos, iubindu-și aproapele și mai ales femeia lui, duhovnic și penitent, neclintit în ortodoxie, eterodox în morală, poet dinstins, teolog sublim și curtezan îndrăzneț ca don Juan! Ce viață! Fără îndoială că nici prin numărul și măreția peripețiilor, nici prin masa de necrezut a producțiunii poetice, Lope de Vega nu intră numai în marginile unei singure existențe omenești.

Comediile sale sunt în număr 1800 iar autos sacramentales, afară de mistere, vre-o patru sute. Tot felul de poeme, versurile sfinte și profane, solilocurile de dragoste, eclogele, pastoraletle, romanele și cele-l'alte opere, ce ar fi greu de clasat, formează o bibliotecă însemnată. Apoi e aceea ce nu se vede: fondurile necalculabile de drame și poeme intime, lirismul ce se revarsă din grijile sale amoroase, fluvial imens și ascuns care, la moartea poetului, și-a unit apele cu ale râului ce curgea în fața tuturor.

Să iubești, să visezi, să scrii și să vorbești atâta, să ai o inimă atât de largă și arzătoare, gândirea atât de vie, nu se poate să nu ai drepturi la recunoștința omenească. Păcat că Lope n'a lăsat o povestire credincioasă și sinceră a propriei sale existențe! Ne-ar fi dat opera literară ce ne lipsește și cea mai bună din toate ce ne-ar fi putut lăsa. (Le Temps. B. Perez Galdos).

Iredentismul român este înainte de mare mișcare populară. El întrebunțează lele ca mijloc de apărare națională și le dintează preoților lor. Așa dar proiectul asupra instrucțiunii primare, elaborat de trul Berzeviczy, a hotărât să se maghiarizeze total școlile primare prin mijlocul cărora se ținea, în Transilvania și Ungaria cultul și al națiunii române. 500.000 de copii erau 2.500 localuri de instrucțiune primară românești, întreținute de biserică sau de soc.

Aceste școli confesionale existau în v. legii dela 1868 asupra naționalităților.

În ele nu învățau decât Români. De celelalte legi urma să se impună tuturor cari treceau prin școală, să vorbească și să curgător limba maghiară. Noul proiect mai departe. El visează toate naționalitățile maghiare. El arată, că din momentul ce din elevii înscriși în școlile confesionale cunoaște limba maghiară ca limbă maternă, învățământul nu va mai fi dat în românește, țește sau sârbește sau într'alt idiom slav, ungurește.

Se poate ușor pricepe, că nu va fi greu autorităților să impună micilor școli nari o declarație de această natură. Proiect de 20 la sută va fi cu ușurință atins. Maghiarii impun limba lor, și celei românești însă putea spune, „că a trăit“. Aceasta va fi un mai mult făcut în calea unde a intrat ungurese, și care nu tinde la nimic altceva decât la distrugerea neamului românesc în Transilvania și Ungaria.

În general intransigența Ungurilor altmintearea o treaptă extraordinară. În discuției bugetului viitorului an financiar, ministrul ungar Szatmáry declară, că naționalitățile nemaghiare, „dușmanii interni ai statului“, cetează de a se deda nepedepsiți la tot felul de „agitațiuni“.

Un deputat român, dl Dr. Aurel Vlaicu, testând își atrase riposta următoare, a unui deputat ungar L. Olay.

„Aici toată lumea trebuie să fie ungară. Cei ce nu sunt, nu trebuie să intre în această țară. Representantul unei naționalități nu poartă care, poate să șadă aci ca maghiar din momentul ce se ridică împotriva stat maghiar, locul său nu mai este aici.“

Astfel de cuvinte sunt des rostite în Transilvania. Ele nu tradau numai chipul de vedere al individ, ele reflectă opiniunea majorității naționale și din aceasta cauză au un dureros efect în România. Români din regat observă în ce, că învoiala tăcută încheiată între puterile triplei alianțe a constituit un joc de căleală. Departe de noi ideea de a voi să ticăm politica urmată până în prezent în România. Ea se lămurește cu desăvârșire prin prejuriile istorice, cari o-a determinat să se desăvârșit îndreptățită. Dar trebuie să recunoștină bine, că dacă România și-a ținut cu serietate învoilele sale, dacă a observat față de Transilvania o atitudine binevoitoare de sinceritate foarte strict neutră, monarhia austro-ungară și-a îndeplinit întru nimic promisiunile și dispusă a le îndeplini nici în viitor.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 27 August 1904

— O desmintire a contelui Goluchowski. Ziarul parizian Le Journal publicat în ziua de 10 August, sub titlul Declarațiunile contelui Goluchowski, răspunde din Viena privitoare la raportul francez din orient.

Agenția telegrafică vieneză K. K. Telegraphen Correspondenz-Bureau autorizată a declara că contele Goluchowski nu a vorbit cu nici un ziarist asupra chestiunii, nici s'a autorizat pe cineva să facă declarațiuni în această chestiune.

— Dl Prof. I. Bogdan decătușit de litera din București, se gătirea unei edițiuni cât mai complete.

celor eșite din cancelaria lui Ștefan-cel-
ză mare.

Se știe că dl Bogdan a fost însărcinat
alcătuiască această lucrare de ministerul
construcțiilor publice și cultelor al României.

— **Conservatoriu de muzică în Sibiu.**
scop de a da tinerimii ocaziunea unei instruc-
țiuni fundamentale practice și teoretice în arta
muzicală și iubitorilor de muzică (diletanților)
posibilitatea de a-și cultiva și dezvolta cunoștin-
țele muzicale și priceperea pentru arta muzicală
necunoscutul director de muzică Hermann Kirch-
ner va deschide la 1 Septembrie a. c. aici în Sibiu
conservatoriu de muzică. Obiectele de învă-
țământ vor fi: cântarea solo, pian, violină, și
eventual și alte instrumente. Instrucțiunea
pot lua singuraticii elevi ori elevi sau doi ori
mulți elevi (elevi) împreună. În cazul din
onorar se reduce în măsură însemnată.
Alte obiecte vor mai fi teoria (armonia, compo-
ziția); cântarea (corală de cor cu 3 clase
pentru copii și dame) și orchestră. Elevii se pot
scrie și se primesc zilnic. Didactul se plătește
de la anticipativ. Inscriserile se pot face dela
orele 11—12 a. m. și orele 3—4 p. m. în locu-
l dlui Kirchner, Hermannsplatz nr. 8, etagiul
nr. 13, și cu începere dela 1 Octombrie a. c.
Wiesenplatz nr. 11 (Parterre).

— **Noue timbre postale în Austria.** Tim-
brele postale în valoare dela 1—60 bani vor fi
schimbate. La timbrele dela 1—6 bani cifra de
valoare va fi indicată în culoarea timbre în cer-
carile albe din cele patru colțuri; la timbrele dela
10—30 bani cifra de valoare va fi indicată în cu-
loare neagră în cvadratele albe din colțurile mărcii,
iar la timbrele dela 35—60 bani cifra de valoare
va fi indicată în culoare albă. Timbrele de 40 bani,
se vor tipări în culoare violetă. Nouele timbre
postale se vor pune în circulațiune după des-
facerea totală a mărcilor deja în uz.

— **Săpături archeologice.** Pe malul stâng
al Prutului, la 15 klm. spre apus de Cernăuți, e
săpăturii, căminul familiei românești Costin. Pro-
prietarul de astăzi, barona Pulheria Vasileco și
barona Mustăț, amândouă din familia Costin,
sunt foarte cu grijă pentru păstrarea acestei stră-
vechi locuinți boeresti, una din cele mai vechi
din familii nobile ale Bucovinei. D. cavaler Ema-
nel de Costin a făcut săpături, cari au dat la
lumină rămășițe însemnate preistorice, cari s'au
trimis muzeului din Viena: numeroase vase de
lut din epoca pietrei în forme felurite, parte zu-
grăvite, parte fără podoabe, vase de duble de lut,
bolii, chipuri de animale, cremene în formă de
capite, urne înalte până la un metru, coarne de
cerb și de căprioară, numeroase hârburii, toate
s'au trimis în trei bine împachetate la muzeul
din Cernăuți și la cel din Viena. În epoca pietrei
(în perioada palafitelor) a fost o stațiune de în-
tinsă spre apus de Șipeneț. D. Costin va urma
înainte cu desgrăpările.

— **Tarif nou pentru transportarea nutre-
țului.** Cu privire la lipsa de nutreț ce domnește
în acest an, minist. ul de comerț afară de favo-
rurile încuviințate pentru transportarea fânului,
păștelor și nutrețului tăiat, a mai încuviințat
transportarea cu prețuri reduse pe căile ferate
și altor soiuri de nutreț: cucuruz, măzărache,
pleavă, țărțe, turte de uloi, urliuială de orz, ur-
liuială de cucuruz, pospai din mori, lături din vi-
zârsării, melassă (siropul ce rămâne din fabrica-
rea zahărului), napi de nutreț, etc. Favorurile
aceste se dau numai agricultorilor, nu și negu-
ștorilor în scop de speculație sau pentru export.
Și economii vor putea avea parte de aceste fa-
voruri numai dacă vor avea legitimație dela reu-
niunile economice comitatense s'au provinciale,
or dela Reuniunea de agricultură regnicolară. Să
va plăti taxa de transport redusă după o greutate
de cel puțin 10.000 kgr. (un vagon). Dacă greu-
tatea ar fi mai mică de 10.000 kgr. să va plăti
ca și după o greutate de 10.000 kgr. Acest favor
are loc cu începere dela 10 August pentru încăr-
cături făcute la o stație depărtată cel puțin 50
kilometri dela graniță.

— **Manevrele est an nu se vor
ține.** În urma secetei îndelungate să simte
mult lipsa de apă prin ținuturile Boemiei,
pe unde ar fi să se țină manevrele mari
din toamna aceasta. Cercurile militare țin-
dând samă de aceasta, au hotărât să nu

să țină manevrele, deoarece-ce prevederea cu
apă a mulțimei de soldați și a cailor ar
întâmpina foarte mari greutăți.

— **Linșagiul negrilor.** Statul Georgiei a
fost teatrul unui împătrit linșagiu de negrii.

În orașelul Statesborough s'au arestat pa-
tru negrii, învinovați de omorirea unui alb și
a soției sale. O mulțime considerabilă se strânse
împrejurul închisorii în care se aflau negrii,
și o luară cu asalt.

Isbutiră să o găurească cu ajutorul unei
bombe de dinamită a cărei explozie omorî două
păzitorii.

Manifestanții putură să pătrundă înlauntru
și să pună mâna pe prizonierii, pe cari îi ar-
seră de vii înaintea zidurilor închisorii.

S'au trimis trupe federale la fața locului
ca să menție ordinea.

— **Generalul Slatin în Marienbad.** Gene-
ralul Slatin, care cum se știe, este de origine au-
striac și zece ani a fost prizonierul mahdiu-
lui din Omdurman, a petrecut trei zile la Marien-
bad. Slatin acum se afla în serviciu militar în
Egipt. Generalul a venit la Marienbad la invitarea
regelui Edvard, al cărui oaspe a fost trei zile,
raportând suveranului său asupra dezvoltării Suda-
nului. El este unicul general care a fost invitat
de către rege la Marienbad.

— **Revocarea ambasadorului rus la Was-
hington.** Din Londra se telegrafează, că amba-
sadorul rus la Washington, contele Cassini a fost
revocat de guvernul său, din cauza că relațiunile
dintre el și Roosevelt și secretarul afacerilor ex-
terne Hay n'au fost prea amicale.

— **Conferența interparlamentară din St.
Louis.** Aproape toți reprezentanții parlamentelor
de pe fața parlamentului sunt deja pe drum spre
St.-Louis, pentru a putea lua parte la ședințele
conferenței interparlamentare, cari se vor ținea
la 12—14 Septembrie. Din New-York se depe-
șează de altcum, că și ordinea zilei este stabilită
deja, constând din următoarele patru puncte.
1. Convocarea sesiunii II a congresului de pace
de Haaga cu următorul program: decidera oblig-
ativă prin arbitriu internațional peste tot și în
casuri, cari vor avea încă să fie stabilite; ad-
miterea a altor state de a semna tratatul cari
n'au luat parte la convenția dela Haaga cu uni-
unea pan-americană. 2. Introducerea armistițiului.
3. Revisiunea concluderilor convențiunii dela Ge-
neva referitor la folosirea explozivilor în războiu,
cu deosebită considerarea la pericolul, provocate
de aceste materii care pot involva calcarea neu-
tralității. 4. Stabilirea modalităților pentru a în-
tări acțiunea uniunii interparlamentare.

— **Un proiect de lege contra fumatului.**
În parlamentul englez a fost prezentat zilele tre-
cute un proiect de lege, care intenționează a
pune stavilă fumatului, îndeosebi între copii.
Numitul proiect prevede pedepsirea în bani a tu-
tutorilor acelor persoane, care copiilor în etate de
sub 16 ani vând tutun și țigarete. Cât ar fi de
bună și la noi o lege care să oprească baremi
pe copii dela fumat, că — vai — multe nenoro-
ciri vin din fumatul copiilor nevârșnicii.

— **Nou leac contra alcoolismului.** Chal-
mers Prentice, distins oculist în Chicago, a in-
vențat niște ochelari, pe cari purtându-i alcoho-
listul își pierde apetitul de a bea băuturi alco-
holiche. Dr. Prentice a constatat, că ochii bețivi-
lor sufer numite deviațiuni în acomodare și con-
vergența lor. Purțând ochelarii din chestiune dis-
par aceste deviațiuni și tot-odată să micșoreze
apetitul de băuturi alcoolice. Un bețiv, pur-
tând astfel de ochelari, a pierdut după 30 de
zile tot apetitul de-a bea băuturi spirituoase. Nu-
mai de nu ar fi vre-o reclamă americană!

— **Episcopul renitent de Laval sub pe-
deapsă canonică.** Din Paris se vestește, că epis-
copul de Laval, Gear, care împreună cu episco-
pul de Dijon Le Nordet au fost puși sub pedeapsă
canonică, s'a supus acesteia într-o noapte. Nu exer-
ciază nici o funcție atât administrativă cât și sa-
cerdotală, ci trăește retras într-un castel al său din
provincie. S'a convins adecă renitentul prelat, că
la cas de ruptură totală între Vatican și Franța
nu se poate răzima pe guvern, cu atât mai puțin
pe Vatican, deci este mai bine, dacă se dă pe
partea acestuia supunându-se pedepsei dictate.

— **Cale ferată nouă.** Noua linie a
drumului de fer la Caterinoslaw a fost des-
chisă. Ea are o lungime de 600 verste.

— **O decisiune interesantă în cauza de
grevă.** La întrebarea inspectorului industrial din
Seghedin ministrul de comerț a dat un rescript
sub Nr. 22038 1904, al cărui dispozițiune pot pune
capăt unor efecte de ale grevelor, cari mai ales
pentru micii industriași învoalvă o primejdie mare.
Nu arareori s'a întâmplat anume că lucrătorii an-
gajați cu raptul (plății după bucată prestată) ri-
dicau arvuni fără de a isprăvi apoi lucrul la
care s'a angajat. Față de aceștia e a se aplica
în sensul rescriptului, în cas de grevă, § 159 al
legii industriale, conform căruia calfele și lucră-
torii de fabrică, cari părăsesc lucrul pe nedrep-
tul, pot fi constrânși la îndeplinirea datorinței lor
și pe lângă aceasta pedepsiți cu amendă în bani
până la suma de cor. 40 — Decisiunea aceasta
se motivează cu provocare la §. 93 al legii in-
dustriale, care dispune, că lucrătorul angajat cu
raptul nici după demisionarea făcută în regulă
nu poate repăși înainte de a fi isprăvit lucrul la
care s'a angajat și înainte de a fi achitat even-
tualele avansuri primite. În același rescript se
observă mai departe că învățăceii nu pot inscena
greve în masă.

— **Greva în Marsilia.** Prefectul a
primit azi dimineață o delegațiune a docke-
rilor și înscrișilor maritimii greviști, cari au
declarat că nu vor reîncepe lucrul decât
dacă li-se va acorda ca ziua de muncă să
fie de 8 ore și plătită cu 6 lei. Greviștii
au adăugat că dacă nu li-se va da satisfac-
țiune într-un interval de 18 ore, federațiunea
va face ca mișcarea grevistă să se întindă
în toate porturile Franceiei.

— **Mare incendiu pe insula Corzica.** Din
Paris se telegrafează, că de două zile pustiește
un groaznic incendiu în partea ostică a insulei,
arzând un teritor de mai mult de 20 de klm.
Multe vii au fost nimicite; stațiunea din Bra-
vone a ars total. Focul care s'a iscat în pădu-
rea uriașă a castanilor, amenință acum cu pe-
ricol stațiunea căii ferate din Alistro. Circulația
este întreruptă. În foc au perit și un număr
colossal de vite cornute.

— **Impăratul Saharei.** Un ziar belgian
aduce știrea, că „impăratul“ peste năsipul și
oasurile Saharei, Iacob I. a hotărât să-și vândă
moșiile cele are în statele „străine“. Din cauza
asta provoacă pe toți doritorii de a cumpăra să
se însinue la „ambasadorul“ său din Bruxela.
Iacob I. are posesiuni întinse în Franța în de-
partamentul Saône și Loire, în apropierea ora-
Rheius, păduri în regiunea Ludes și Chény și
șese case în Paris.

— **Grigiți când mâncați struguri.** În anul
acesta trebuie să fim cu mare grijă la mâncarea
de struguri. Se știe, că vițele de vie sunt stro-
pitate înainte și după înflorire cu soluțiune de
vitriol de cupru. Vitriolul de cupru este însă
un venin, care ușor poate cauza perturbațiuni
în organismul omenesc. De oare-ce în vara
această a ploaie foarte puțin, ba — putem zice
— chiar de loc, nu s'au spălat prin ploaie stru-
guri de vitriolul de cupru și astfel trebuie să
spălăm de tot bine strugurii înainte de a-
mânca. Altfel ne putem otrăvi.

— **Un drum de fer suteran la
New-York** se va da în circulație cu în-
cepere dela 1 Septembrie.

Noua linie ferată leagă insula Manhat-
tan, centrul orașului cu marginile nordice
ale orașului. Este lungă de 20 kilometri și
are patru căi. Trenurile vor circula cu o
viteasă de 50 de kilometri pe oră, ceea ce
va permite oamenilor cu treburi să ajungă
în 10 sau 20 de minute la locuințele lor.

Lucrările începute dela 24 Martie 1900
au costat 175 milioane franci. Linia va
putea să transporte până la 40 de mii că-
lători pe oră. Gările se deosebesc între
ele printr-o combinațiune de culori diferite,
ceea ce va permite călătorilor să-și recu-
noască stațiunile fără a mai avea nevoie
să le citească numele.

— **Un imens incendiu.** Un imens incendiu întinzându-se pe o distanță de mai mult de 20 km. a izbucnit pe coasta orientală a Corsiciei încă de ieri.

Mai mult de 1000 hectare pădure au fost distruse, iar o altă este amenințată.

Circulațiunea pe calea ferată este întreruptă. Au perit de asemenea numeroase vite.

Populațiunea, ajutată de trupe, combat incendiu.

— **Un cas de lepra în Dalmația.** Dalmatinul Ivan Sentic, care cum se anunță, s'a îmbolnăvit de lepra, a fost primit în spitalul public din Viena, se simte bine. După părerea medicilor nici nu este de-o camdată pericol iminent în ce privește caracterul contagios al acestei maladii, de ore-ce aceasta s'a declarat numai în *forma cea mai inofensivă(?)*

— **Epidemie de coleră în Persia.** Deja de mult timp soseau vești de coleră în Persia, dar din acestea nici pe departe nu se putea deduce, că această boală să grăzeze într'un chip atât de oribil, precum se vestește acum din Londra. Conform unei telegrame, în Persia au căzut jertfă colerei mai mult ca 200.000 oameni. Numai în Teheran, capitala Persiei, au murit de coleră 30.000, ceea-ce face 10% din numărul locuitorilor. Toate ziarele, și cel oficial au încetat de a mai apărea.

— **Lupte sângeroase cu tauri.** Din Madrid se vestește, că la 23 c. s'a întâmplat în arena de acolo un accident fatal. Un taur a străpuns pe banderillo *Perlita* și l-a aruncat cât colo. Nefericitul «artist» la câte-va oare după acest accident a expirat. Asemenea cas s'a întâmplat și în comuna Alinda din provincia Saragossa, unde patru feciorandrii au intrat în stare de ebrietate într'o curte, unde se țineau taurii destinați pentru jocuri. Taurii s'au năpusit asupra lor, dintre cari doi au reușit să scape greu răniți, ear doi au fost sfâșiați și omorâți de animalele însălbătăcite.

— **Telegrama, farză în trei acte,** de „Original“, sub care pseudonim se ascunde un cunoscut și apreciat scriitor român din Arad, a apărut ca retipărire din „Tribuna“.

Se vinde, pentru societăți de diletanți: 5 exemplare, expediate franco la adresa celui ce comandă, 1 coroană.

Prin poștă mai puțin de 5 exemplare nu se trimit (Numărul persoanelor din piesă e 12). Un exemplar, se vinde cu 20 fil. la Administrația „Tribunei“ și librăria P. Simtion, din Arad.

— **Lipsă de femei.** În America au tot emigrat bărbați, așa că a ajuns țara cea mai bogată în toate, dar săracă de femei. O statistică a Statelor-Unite spune că în unele locuri numărul femeilor și fetelor e abia de a treia parte din populațiune. În California sunt 230.504 bărbați gata de însurat și caută o soție între cele 88.745 de fete. În Idaho pe lângă 3546 de fete să învârtesc 23.420 de băieți. La balurile ce să dau în Montano, fiecare fată are trei fete cavaleri. de aici rezultă că numărul bărbaților este întreit. În Oregon băieții sunt de patru ori mai mulți ca fetele, iar în Washington de cinci ori.

— **Mari vișori în Australia.** Conform știrilor sosite din *Adelaide*, în Australia domnește nu timp extra-ordinar. Intreg continentul este sub apă în urma ploilor continue și deja de mult timp. Marea agitată de vânturi puternice, cari seamănă mult cu uragan aruncă rămășițe de năi pe țărmuri. Vaporul „*Nemesis*“ în apropierea sinului de mare Botany a naufragiat, perind între valuri 31 de oameni. Trei mari năi au perit fără de urmă. Zi de zi sosesc nouă vești despre catastrofe pe mare.

— **Anunț literar.** Gramaticile fiertatului meu soț, aprobate de înaltul guvern și Ven. Consistor din Arad, sunt a se căpăta și pentru mai departe la mine. Profesorii și învățătorii vor primi rabat de 20%.

Cărțile sunt:

Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea primă Etimologia. Prețul 2 cor. Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea a doua. Sintaxa. Prețul 1 cor. 20 fil. Gramatica elementară partea primă pentru clasa III-a. Prețul 30 fil. Gramatica elementară partea a doua pentru clasa IV-a. Prețul 60. fil. Cu deosebită stimă: *Veduva: Aurelia Dr. Pet:anu*, Arad, str. Lăzar Vilmos Nr. 4.

— **Aer, aer, aer curat!** este devisa tuturor celor ce sufer de afecțiuni catarchale de plămâni. În adevăr cura de aer curat aduce cu sine, întru cât această se face la locuri corespunzătoare și în mod rațional, rezultate îmbucurătoare. Pentru miile de oameni însă, pe cari ocupațiunea lor ori alte împrejurări îi împedecă să meargă la locuri de cură în regiuni muntoase în păduri ori la malul mării pe timp mai îndelungat, „*Sirolinul*“ e o adevărată binecuvântare dumnezească. Acest syrup face posibil un tratament fără deranjarea ocupațiunii de toate zilele. Deja după o folosință de 3—4 lingurițe de cafea la zi face să slăbească tusa, să se impuțineze flegma, ce însoția tușitul, să se simțească o ușurare în respirație, creșterea apetitului și greutatea corporală. Dar celor-ce au puțină a cerceta vre un sanatoriu, n'ar trebui să se lipsească de tovarășia acestui remediu, de oare ce acesta în ori-ce privință are proprietatea de a potența curele de aer în modul cel mai înalt.

Telegramele zilei.

Petersburg. Un ordin de zi imperial numește în consiliul imperiului pe generalii Taitcew, Roehrborg și Durnovo și »a la suite« pe generalul Mișcenko.

Constantinopol. 12 August. Poarta a adresat o notă misiunilor statelor străine, ale căror tratate de comerț cu Turcia expiră, invitându-le de a începe negocieri în vederea reînnoirii lor.

Nota Porței declară tot-deodată că există numai puține puncte în litigiu pentru o nouă înțelegere, lăsând să se speredă acordul se va putea obține curând.

Felurimii.

— **Un nour magnetic.** Vaporul englez *Moheian* mergând spre Filadelfia a observat următorul fenomen curios:

Era în ziua de 1 August st. n., când vaporul se trezi de odată într'un nour, care avea un aspect fosforic. Totul pe vapor a fost magnetizat. Insuși vasul și oamenii de pe dinsul păreau a lumina. Privind la busolă se văzu cum acul se învârtea neconținut ca un evantai. Căpitanul ordonă marinarilor ca să îndepărteze lanțurile de fer cari se aflau pe bord. Acest lucru a fost însă imposibil de și ele nu cântărea decât câte 37 și jum. kilograme. Totul părea lipit la oiață.

Nourul a fost așa de des încât a fost cu neputință de a merge mai departe de oare-ce nu se putea vedea dincolo de vapor. Totul lumina ca și cum vaporul era înconjurat de flăcări. Deodată nourul se ridică, fierbințeala de pe vapor încetă și după câte-va minute se văzu cum nourul se ducea pe d'asupra apei.

Bibliografii.

Liturghia sfântului Ioan Gură-de-aur, pusă pe note muzicale, după melodiile celor opt-glasuri bisericesti și armonizată, pentru corurile de 4 voci bărbătești, de *Iuliu Birou*, învățător și cantor primar, și dirigentul corului Reuniunii de cântări „Armonia“ din Tievaniu Mare, (p. u. Kăkova). *Opul I.* Editura autorului. Toate drepturile rezervate. *Prețul 5 coroane*, plus 30 filleri pentru porto.

Se află de vânzare la autor și la Librăria *Stru Simtion* în Arad.

A apărut:

În editura Librăriei C. Șfetea București George Coșbuc Crestomație pentru toți Romii Prețul 90 bani.

• **Biserica și podul din Borzești,**
de Dr. C. I. Istrati.

precum și o ochire relativă la bisericile ditate de Ștefan cel mare. Cartea e înzestrată cu 49 chipuri bine reproduse și se expuniază contra Lei 3.50 de către librăria positară C. Șfete din București, franco recomandat.

Concurs.

„Direcțiunea institutului de credit și economiei Luceafărul“ în Vêrșet publică concurs pentru ocuparea unui post de practicant

Salar anual 960 cor.

Cei-ce doresc a reflecta la acest post să-și înainteze rugărilor până cel mult în 10 Septembrie a. c. st. n. să documenteze că au absolvit școala comercială cu examen de maturitate și să poseadă limba română, germană și maghiară în vorbire și scriere.

Cel cu praxă de bancă sunt preferiți.

Vêrșet, din ședința direcțiunei ținută la 1 August 1904.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Stabiliment de Hydrotherapie

„Wällischhof.“

Stațiune de tren și poștă Brunnen Maria — Enzersdorf. 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, electrică, de aer de soare, massage, electro-sare, gimnastică svedă etc).

Prețuri moderate

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului: Dr. Marius Sturza.

Bireul de credit reforme și de încasări

Seidl és Matiegka

Temesvár-Józsefváros, Küll-téd 3 casa da informațiuni și deslușiri confidentiale atât în afaceri deosebite cât și despre lucruri grivate de pretutindeni în țară străinătate, în modul cel mai conștințios și discret.

Primește

contra honorar moderat afaceri de încasare dela comercianți și industriași, cassarea pretensiunilor dubioase pe cale pacinică ori procesuală, mai departe

mijloace

afaceri de împrumut și financiare, achitarea de datorii, precum și vinderea și cumpărarea de bunuri și calități.

Escompturi de cambii. Losuri în țară

Editor-proprietar: George Nichia
Redactor responsabil: Ioan Russu-Sirlanu.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

Are în deposit:

Biciclete de primul rang

am și toate părțile constitutive pentru biciclete, gumi și lămpi de acetylen!

În atelierul său

rează, transformă și mărește biciclete cu roate mobile.

rește emailarea de biciclete în foc, nișarea părților constitutive de biciclete, și orice reparații de felul acesta.

Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odăi.

În atelierul său

se primesc tot felul de reparații aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparații de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

Mai nou!

pentru

toamnă

Pardesiuri pentru dame

Cu începerea sezonului de școală.

Havelocuri de toamnă pentru dame.

Pardesiuri pentru fete și copii.

Bluze de modă după croiul cel mai

nou și bluze cu mâneci.

Bazarul pentru costumuri de dame al lui

351

S T E R N M. A.

A R A D,

ANDRÁSSY-tér, vis-à-vis de noua biserică a Minorităților.

Fondat în anul 1875.

Telefon pentru oraș și comitat 238.

Kőszeghy Sándor

tinichier.

Arad, Boros Béni-tér 16.

(Casa Vanicsek)

325

Primește tot felul de lucru de tinichea, (reparări de apeduct) dela execuția cea mai simplă până la cea mai artistică. Ori-ce reparație se face prompt și grabnic.

— Lucru remarcabile de specialitate, prețuri culante. —

LENGYEL GYULA

lăcătar de zidiri.

Arad, Strada Vörösmarty Nr. 3.

Pregătește accesoriile de fer pentru zidiri, grilaje pentru cimitire, mașine de fert în formă de masă și orice fel de lucrare de lăcătar.

332

Cu stimă:

Lengyel Gyula.

4%
4 1/2%**BANI!**

4 1/2%

pe realități și bunuri cu 4—4 1/2%, amortizațiune la locul I. și II. fără spese anticipative, precum și credit personal exoperează grabnic, culant și sigur

PHILIPP GRÜN WALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biuro de informațiuni

320

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr. 5.

Mai departe mijlocesc vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafenele, hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerii favorabile de capitaluri cu 7 1/2—8% venit curat, vindere de pământ etc., arende de pământ etc. dela 100 jugăre în sus.

4 1/2%

4%

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința On. Public, că am deschis în

ARAD, piața Boros Béni Nr. 6
o nouă ferărie

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de arangia-mente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate. Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estine.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și oțel în Ujdezse

324

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on public, că pe **Strada Weitzer János Nr. 19,** casa Doamnei ved. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumșetare

corespunzător intru toate recerintelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintâiu fabrice, am ajuns în poziția plăcută. să satisfac pretensiunilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primesc arangierea completă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante; primesc renovări, reparațiuni și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier

330

MÁRTONFY VICTOR

tinichier de zidiri și arte, instalator de apeducte.

Se recomandă mult onoratului public pentru pregătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

— Prețuri solide. — — Esecutare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

Stipendiu de Paris.

Cu stimă:

MARTONFY VICTOR

ARAD. Local: Piața Boros-Béni Nr. 2.

Locuința: Strada Sárossy Nr. 2.

(Casa d-lui Purcariu).

334

BANI!

Pe lângă modurile de plată de mai jos, prin intervenția biroului nostru căpăta împrumuturi ipotecare replătibile în anuități, pe posesiuni fonciare, orașe, mai departe credit personal preoților, ofițerilor, funcționarilor de stat și alții, comercianților, industriașilor și pensionaților pe lângă replătire în 5—10 ani, garanți ori fără garanți, în cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă dăruire. Remunerația noastră modestă numai după ajungerea scopului, decursiv va fi. Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei spese vor fi plătite asemenea decursiv.

A) *Favorurile estra ordinare mai noi a împrumuturilor câștigate pe intervenția noastră:*

1. Informațiunile sunt ieftine.
2. Detrageri puține.
3. Depurările să descriu anual din datorie și interesele vin socotite numai sumele reduse și interesele și capitalul se poate depura laolaltă.
4. După întârziere motivată de plătire, amendă nu se plătește.
5. La dorință după rate vine incassatorul acasă, ori se pot plăti prin poștal nefrancați.

B) *Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare pe quartale:*

1. Sunt foarte ieftine, pentru-că suma plătită la quartal se detrage imediat datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
2. Cvotele aduceau un venit de regulă de 8% și dividendă în urma obiectelor uriașe se mai poate urca an de an; asemenea anual se escotentază.
3. Cvotele pe lângă abdicere prealabilă se rescumpără în suma lor totală.
4. Un astfel de împrumut se achită cel mult în 2 1/2 ani, după care orice gământ de plată înceată.

C) *Favorurile estraordinare a împrumuturilor noastre ipotecare:*

Depurare de 15 ani	4-75%	Depurare de 40 ani	8-15%
22	4-0%	46	2-96%
30	3-75%	50	2-85%
32	3-50%	60	2-65%
33	3-30%	65	2-33%
35	3-25%	70	2-30%

După mărirea sumei împrumutate.

În plăți se cuprinde nu numai interesele și spesele de ministrare ci și depurațiunea din capital.

Biuro aradan de informațiuni.

Poseșori KLONDA și SZATMÁR**ARAD, Strada Salacz Nr. 3.****PUMPE DE VIN**

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din strop, ear sâmburii de struguri, coaja și alte părți necurate îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se garantează pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare la întrebuintarea de apă nesipoasă ori murdară nu abdic se. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție 3 ani (reparație gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi câneșă din launtru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

BRAUN GUSTÁV

măsar.

Arad, Petöfi-utca 11 sz.

Primește tot felul de lucru aparținător branșei sale, executat în modul cel mai constiențios și cinstit.

Rog spriginul prețios al p. on. public, rămân

Cu stimă:

BRAUN GUSTÁV

331

măstru mäsar